

Sygn. akt: I C 520/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Joanna Jank

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Pietkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 lutego 2022 r. w G.

sprawy z powództwa **W. P. i E. P.**

przeciwko I. P.

O ustalenie

I. oddala powództwo;

II. zasądza ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni na rzecz r. pr. S. S. (1) kwotę 2952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu;

III. zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwotę 1817 zł (tysiąc osiemset siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Powodowie E.żbieta P. i W. P. wnie#li pozew przeciwko I. P. o:

1) ustalenie, że strony ³¹czy stosunek prawny nawi¹zany umow¹ o dożywotni¹ opiekê, pielêgnacjê w chorobie i pomoc z dnia 10 stycznia 2014 roku oraz o ustalenie jego tre#ci, w szczegôlno#ci:

2) ustalenie rodzaju i zakresu praw powodów i skorelowanych z nimi obowi¹zków pozwanych stanowi¹cych elementy tego stosunku, w konsekwencji:

3) ustalenie sposobu wykonania obowi¹zków umownych:

a) zarówno w czasie obecno#ci pozwanej w lokalu zamieszkiwanym przez strony przez #wiadczenie opieki, pielêgnacji i pomocy w naturze lub przez zapewnienie tego #wiadczenia przez osobê trzeci¹ bez ponoszenia przez powodów kosztów tych us³ug,

b) jak i w czasie jej nieobecno#ci w tym lokalu lub w innych okoliczno#ciach uniemożliwiaj¹cych lub utrudniaj¹cych osobiste spe³nienia #wiadczeń # przez zapewnienie przez pozwan¹ #wiadczenia opieki, pielêgnacji i pomocy przez osobê trzeci¹ bez ponoszenia przez powodów kosztów tych us³ug,

4) ustalenie, że prawo korzystania z mediów objête osobist¹ dożywotni¹ s³u³ębno#ci¹ mieszkania obejmuje w szczegôlno#ci prawo dostêpu do sygna³u telewizyjnego, telefonicznego i Internetu (§ 4 umowy) i powinno byæ

wykonane przez pozwan¹ przez zapewnienie powodom dostępu do odpowiednich ³czy, względnie ustalenie, że prawo dostępu do sygna³u telewizyjnego, telefonicznego i Internetu przys³uguje powodom na podstawie § 9 aktu notarialnego jako jedno z praw skorelowanych z obowi¹zkiem opieki.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnie#li, iż pozwana # mimo istnienia zobowi¹zania wynikaj¹cego z umowy zawartej w dniu 10 stycznia 2014 roku # nie wywi¹zuje się z obowi¹zków dożywotniej opieki i pielêgnacji w chorobie i pomocy. Powodowie domagaj¹ się m.in. aby s¹d ustali³ rodzaj i zakres #wiadczeń, jakie wype³ni¹ obowi¹zek wynikaj¹cy z § 9 umowy. Zdaniem powodów jedynie rozstrzygniêcie s¹dowe mo#e zakończyæ konflikt miêdzy stronami lub przynajmniej uregulowaæ ich wspó³istnienie poprzez usuniêcie przyczyny, któr¹ jest niepewno#æ ich przekonañ o ich wzajemnej relacji prawnej.

(pozew k. 3-8v, pismo procesowe powodów z dnia 20 stycznia 2021r. k. 69-74v)

Pozwana wnios³a o oddalenie powództwa w ca³o#ci. (...) swoje stanowisko w sprawie pozwana wskaza³a, że powodowie w niniejszym procesie d¹ł do ustalenia, że zawarta przez strony umowa jest umow¹ dożywocia, co zosta³o by³o ju# przedmiotem rozstrzygniêcia w sprawie I C 69/17. Nadto, wskaza³a, że aktualnie pomaga powodom poprzez przygotowywanie im posi³ków, sprz¹tanie, nabywania żywno#ci, leków etc.

(odpowied# na pozew k. 154-157v)

(...) stan faktyczny:

W dniu 10 stycznia 2014 roku przed notariusz (...) kancelarii notarialn¹ w G. powodowie E.żbieta P. i W. P. zawarli ze swoim synem W. P. umowê, na mocy której darowali mu stanowi¹cy odrêbn¹ nieruchomo#æ lokal mieszkalny nr (...) znajduj¹cy się w budynku przy ulicy (...). U. 82 w G., objêty ksiêg¹ wieczyst¹ nr (...) wraz z przynale#n¹ piwnic¹ oraz wraz ze zwi¹zonym z tym lokalem (...) wynosz¹cym 2.046/1.000.000 czê#ci we wspó³w³asno#ci nieruchomo#ci wspólnej objêtej ksiêg¹ wieczyst¹ nr (...), a W. P. o#wiadczy³, że darowiznê przyjmuje z wdziêczno#ci¹ (§ 3.I). Nadto, W. P. ustanowi³ nieodp³atnie na ww. lokalu mieszkalnym na rzecz swojej matki E.żbiety P. i swojego ojca W. P. dożywotni¹ s³u#ebno#æ osobist¹ mieszkania, której tre#æ sprowadza się do korzystania z pokoju (...) (pow. ok. 20 m2) z u#ywalno#ci¹ kuchni, ³azienki, wc i przedpokoju, prawem korzystania z mediów oraz prawem dostępu do kluczy od drzwi wej#ciowych. Uprawnieni o#wiadczyli, iż nie jest ich ýczeniem, aby wymieniona s³u#ebno#æ ujawniona zosta³a w dziale III. ksiêgi wieczystej nr (...) (§ 4.I). Tym samym aktem notarialnym I. P. i W. P. rozszerzyli ustawow¹ wspólno#æ na maj¹tek osobisty mê#a tj. na ww. lokal mieszkalny, które to mienie od tej chwili by³o ich w³asno#ci¹ na prawach wspólno#ci maj¹tkowej umownej rozszerzonej (§ 7). Ponadto, W. P. i I. P. zobowi¹zali się zapewniæ E.żbicie P. i W. P. dożywotni¹ opiekê i pielêgnacjê w chorobie oraz o#wiadczyli, że E.żbieta i (...)żonkowie P. mog¹ zawsze liczyæ na ich pomoc. Uprawnieni o#wiadczyli, że powy#sze zobowi¹zania przyjmuj¹ (§ 9).

(dowód: umowa darowizny, umowa ustanowienia s³u#ebno#ci oraz umowa (...) ma³żeńska o rozszerzeniu wspólno#ci ustawowej rep. A 41/2014, k. 10-12v)

Strony zgodnie rozumia³y obowi¹zek zapewnienia dożywotniej uprawnionym opieki i pielêgnacji w chorobie w ten sposób, że obejmuje on: robienie zakupów, pranie, sprz¹tanie, przygotowanie posi³ków - w sytuacji, gdy powodowie sami nie bêd¹ w stanie realizowaæ wymienionych obowi¹zków.

(dowód: przesłuchanie pozwanej I. P. p³yta CD k. 196, przesłuchanie powódki E.żbiety P. p³yta CD k. 196, przesłuchanie powoda W. P. p³yta CD k. 196)

Strony wspólnie zamieszkuj¹ w przedmiotowym lokalu mieszkalnym nr (...), przy czym powodowie zajmuj¹ jeden pokój, a także korzystaj¹ z pomieszczeń przeznaczonych do wspólnego użytku. W 2014 roku zmarł W. P.. Po jego śmierci stosunki pomiędzy stronami uległy pogorszeniu. Powodowie nie zwracali się do pozwanej o świadczenie opieki. Natomiast zaproponowali pozwanej sprzedaż mieszkania i zakup dwóch mniejszych, jednak pozwana nie przystała na tę propozycję.

(dowód: przesłuchanie pozwanej I. P. p³yta CD k. 196, przesłuchanie powódki E.żbiety P. p³yta CD k. 196, przesłuchanie powoda W. P. p³yta CD k. 196)

Powodowie E.żbieta P. i W. P. wytoczyli powództwo przeciwko I. P. powództwo o:

- zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z nich kwot po 36.000 zł tytułem odszkodowania za niewykonanie umowy o opiekę oraz kwot po 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie

- zasądzenie tytułem odszkodowania za niewykonanie umowy o opiekę dożywotniej renty płatnej przez pozwaną w wysokości po 1.200 zł miesięcznie na rzecz każdego z powodów w terminie do 10-ego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spłacie którejkolwiek z rat, ewentualnie

- zaniechanie wszystkich uprawnień objętych umowami z dnia 10 stycznia 2014r., a dotyczących obowiązku opieki (§9) na dożywotnią rentę płatną przez pozwaną w wysokości po 1.200 zł na rzecz każdego z powodów, w terminie do 10-ego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spłacie którejkolwiek z rat.

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2018 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 69/17 S. O. w G. oddalił powództwo o zapłatę, a także powództwo ewentualne. W uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że zawarta przez strony umowa stanowi umowę dożywocia z uwagi na brak essentialia negotii takiej umowy, a także wskazał na nieodpłatne nabycie własności lokalu przez W. P. oraz niewykazanie wysokości poniesionej szkody przez powodów. Odmówił również ewentualnych (...) na brak podstawy prawnej do zasądzenia renty.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2019 roku wydanym w sprawie o sygnaturze I ACa 837/18 (...) Apelacyjny w G. oddalił apelację powodów. (...) Apelacyjny podzielił stanowisko (...) I instancji co do braku podstaw do zakwalifikowania umowy jako umowy dożywocia. Nadto, zauważył, że istniejący pomiędzy stronami silny konflikt całkowicie uniemożliwia pozwanej realne wykonywanie zobowiązania, czyli spełnienie świadczenia in naturam. Ponadto, (...) Apelacyjny zwrócił uwagę, że zgłaszane przez powodów roszczenia w istocie zmierzają do zupełnie innego celu, który jest tylko pośrednio przez nich formułowany, tj. do odzyskania przez nich przedmiotowego lokalu, za co powództwo ma skłonić pozwaną jedynie do zrealizowania tego celu. W ocenie (...), w sytuacji, w której powodowie de facto sprzeciwiają się sprawowaniu opieki przez pozwaną i chcieliby, aby wykonywała je inna osoba (po odzyskaniu przez nich własności lokalu) nie można uznać, że pozwana ponosi zawinioną odpowiedzialność za niewykonywanie obowiązków, o których mowa w § 9 umowy. Nadto, wskazano, że nie jest możliwe, aby zarzut niewykonywania obowiązków obligacyjnych stanowił sposób nacisku na właściciela zmierzający do odebrania mu przedmiotu własności. Ponadto, (...) Apelacyjny (...) instancji co do niewykazania zasadności roszczenia co do wysokości, gdyż powodowie nawet nie wskazali, jakich świadczeń na ich rzecz pozwana nie wykonała wbrew

spoczywaj¹ temu na niej obowi¹zkom umownym i jaka by³a ich warto#æ, a tym bardziej nie wykazali warto#ci szkody doznanej wskutek niewykonania ww. obowi¹zków.

(dowód: wyrok S¹du O. w G. z dnia 3 kwietnia 2018r. wraz z uzasadnieniem k. 60-67v, wyrok S¹du Apelacyjnego w G. z dnia 15 maja 2019r. wraz z uzasadnieniem k. 50-59)

Od momentu #mierci córki, co nast¹pi³o w dniu 28 czerwca 2021 roku, pozwana I. P. pomaga powodom poprzez robienie zakupów, sprz¹tanie mieszkania czy przygotowanie posi³ków (co do tego ostatniego obowi¹zku # jedynie na pro#bê powodów). Pozwana reguluje op³aty za mieszkanie, nie domaga siê od te#ciów, by dok³adali siê do rachunków (choæ dobrowolnie przekazuj¹ jej #rodki na ten cel). Pozwana zawar³a now¹ umowê na telewizje kablow¹, by zmniejszyæ wysoko#æ op³at. Pozwani maj¹ dostêp do sygna³u telewizyjnego.

(dowód: przes³uchanie pozwanej I. P. p³yta CD k. 196, przes³uchanie powódki E.żbiety P. p³yta CD k. 196, przes³uchanie powoda W. P. p³yta CD k. 196, skrócony odpis aktu zgonu A. P. k. 160)

(...)y³, co nastêpuje:

P.ższy stan faktyczny (...) na podstawie dokumentów przed³ożonych przez strony, a takêe dowodu z przes³uchania stron.

(...) zebrany w niniejszej sprawie materia³ dowodowy (...) nie dopatrzy³ siê åadnych podstaw do kwestionowania prawdziwo#ci i wiarygodno#ci wymienionych w ustaleniach stanu faktycznego dowodów z dokumentów urzêdowych w postaci orzeczeñ s¹dów powszechnych oraz aktu notarialnego. Zgodnie bowiem z tre#ci¹ art. 244 kpc wymienione powyêej dokumenty urzêdowe korzystaj¹ z domniemania autentyczno#ci i domniemania zgodno#ci z prawd¹ wyrażonych w nich o#wiadczeñ, za# w toku niniejszego postêpowania åadna ze stron nie kwestionowa³a powyêszych domniemañ w trybie art. 252 kpc.

W zakresie okoliczno#ci istotnych do rozstrzygniêcia sprawy - zdaniem (...) - brak by³o równieå podstaw do odmowy wiary zeznaniom stron. Zeznania te naleã³o oceniaæ jako szczere, spontaniczne, logiczne, wewnêtrznie niesprzeczne i zbieżne ze sob¹. Z.ýyæ bowiem naleýy, iê zarówno powodowie, jak i pozwana wskazali, æe aktualnie stosunki pomiêdzy nimi uleg³y poprawie, a pozwana realizuje umowê m.in. poprzez robienie zakupów czy sprz¹tanie pomieszczeñ zajmowanych przez powodów. Nie by³o pomiêdzy stronami równieå sporu co do rozumienia przez nie zapisu zawartego w § 9 aktu notarialnego dotycz¹cego zapewnienia uprawnionym opieki i pielêgnacji w chorobie.

Na podstawie art. 2352 § 1 pkt 2 kpc (...) natomiast wnioszek o dopuszczenie dowodu z akt postêpowania o wykroczenie o sygnaturze II W 690/21, albowiem okoliczno#ci zwi¹zane z przedmiotem i przebiegiem tego postêpowania nie mia³y åadnego znaczenia dla rozstrzygniêcia niniejszej sprawy.

W niniejszym postêpowaniu strona powodowa dochodzi³a ustalenia, æe zawarta z pozwan¹ umowa nienazwana (#o opiekê#) w § 9 okre#la³a konkretne obowi¹zki, szczegó³owo wymienione w ã¹daniu pozwu. W tym stanie rzeczy za podstawê prawn¹ powództwa naleã³o przyj¹æ przepis art. 189 kpc, zgodnie z którym powód moæe ã¹daæ ustalenia przez s¹d istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Z.ýyæ naleýy, iê w #wietle przepisu art. 189 kpc przes³ank¹ materialnoprawn¹, która okre#la legitymacjê powoda i podlega ocenie wed³ug stanu sprawy w chwili orzekania (art. 316 § 1 kpc) jest interes prawny (por. wyrok SN z dnia 15 marca 2002r., II CKN 919/02, OSN 2002, Nr 7#8, s. 56). Interes prawny w sprawie o ustalenie istnienia

stosunku prawnego lub prawa nie decyduje wprost o zasadności powództwa, a jedynie warunkuje możliwość badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że dany stosunek prawny lub prawo istnieje (por. wyrok SN z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, LEX nr 515730). Poniżej należy, iż interes prawny istnieje tylko wtedy, gdy powód potrzebie ochrony prawnej swej sfery prawnej uczynić może za pośrednictwem przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywołuje uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, choć zawsze konieczna jest ocena istnienia interesu prawnego do wytoczenia tego powództwa na tle okoliczności faktycznych konkretnej sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, LEX nr 257445). Poniżej należy, iż zasadniczo powództwo o ustalenie jest niedopuszczalne, gdy istnieje możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie. W takich sytuacjach brak jest bowiem interesu prawnego, gdyż ustalenie jest tylko przesłanką do uwzględnienia roszczenia o świadczenie (por. orzeczenie SN z 19 października 1959 r., 4 CR 537/58, NP 1960, Nr 9, s. (...); wyrok SN z 20 października 1970 r., II CR 190/70, L.; wyrok SN z 5 września 2012 r., IV CSK 589/11, L.). Interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego będzie istniał wyjątkowo obok możliwości dochodzenia świadczenia tylko wówczas, gdy ze spornego stosunku wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie powództwem o świadczenie nie jest możliwe lub na razie nie jest aktualne (por. orzeczenie SN z 11 września 1953 r., I C 581/53, L.; wyrok SN z 2 czerwca 2006 r., I PK 250/05, L.). Ugruntowany jest przy tym pogląd prawny, że to powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa, gdyż stan niepewności przynajmniej potencjalnie stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek, jaki wywołuje uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego praw (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 8 czerwca 2021 r., I ACa 1215/19, L.). Powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów (por. wyrok SN z 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, OSNC 2010, Nr B, poz. 47). Poniżej również należy, iż interes prawny w udaniu ustalenia musi występować w chwili orzekania (por. wyrok Sądu Nizszego z dnia 7 grudnia 2012 r., II CSK 143/12, L.).

Zdaniem (...), w niniejszej sprawie powodowie nie wykazali, że posiadają interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie. Przede wszystkim należało zważyć, iż pomiędzy stronami nie ma rozbieżności co do rozumienia zapisu § 9 umowy odnośnie obowiązku opieki i pielęgnowania w chorobie. W. P. zeznał, że zawierając przedmiotową umowę pod powyższym pojęciem powodowie rozumieli wykonywanie takich świadczeń jak zrobienie zakupów, pranie, sprzątanie, czy też przygotowanie posiłków. Podobnie powyższe postanowienie umowne rozumiał powódka E.żbieta P.. J. nie powodowie wskazali, że oczekiwali od zobowiązanych zapewnienia opieki w powyższym rozumieniu w sytuacji, gdy sami nie będą w stanie zatroszczyć się o siebie. Pozwana I. P. również rozumiała powyższy zapis w ten sposób, że obejmuje on swoim zakresem robienie zakupów, sprzątanie mieszkania etc. w zależności od stanu powodów. W związku z powyższym skoro treść umowy jest jasna, a zdaniem powodów pozwana nie wykonuje obowiązków określonych w przedmiotowej umowie, to właściwą drogą do dochodzenia roszczeń przez powodów jest powództwo o świadczenie, a nie o ustalenie. Jak wynika z przytoczonego powyżej orzecznictwa możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie przesądza o braku interesu prawnego w udaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa. W przedmiotowym przypadku nie zachodzą żadne szczególne, wyjątkowe okoliczności, które uniemożliwiłyby dochodzenie roszczeń o świadczenie, o jakich mowa w orzecznictwie. Nadto, roszczenie o świadczenie zapewniałoby powodom dostateczną ochronę ich interesów, albowiem wyrok uwzględniający takie powództwo stanowiłby dla nich tytuł egzekucyjny. J. nie, interesu prawnego powodów nie uzasadnia odmowa udzielenia im ochrony prawnej w poprzednim postępowaniu toczącym się przed S. O. w G. pod sygnaturą akt I C 69/17, w którym dochodzili roszczeń z tytułu odszkodowania za niewykonanie umowy, a także zasądzenia dożywotniej renty. Jak bowiem wynika z uzasadnień wyroków wydanych w obu instancjach powodowie wywodzili swoje roszczenia z umowy dożywocia, przy

czym s¹dy obu instancji nie podzieli³y argumentacji strony powodowej, wskazuj¹c na brak essentialia negotii takiej umowy, a także nieodp³atny charakter przeniesienia w³asno#ci nieruchomości. Z powyższych względów należa³o zatem uznaæ, że powódowie nie posiadaj¹ interesu prawnego, stanowi¹cego przes³ank¹ materialnoprawn¹ powództwa o ustalenie.

Jedynie na marginesie naleÿy zastrzec, że z zeznañ stron wynika, że aktualnie ich wzajemne stosunku uleg³y unormowaniu, a pozwana sprawuje nad powodami opiekê, wykonuj¹c zakupy, sprz¹taj¹c mieszkanie, czy teÿ przygotowuj¹c posi³ki. W kaÿdym b¹d# razie w oparciu o zeznania stron moÿna stwierdzaæ, że pozwana nie uchyli siê od realizacji obowi¹zków zastrzeÿonych w § 9 aktu notarialnego z dnia 10 stycznia 2014 roku, co rodzi pytanie o zasadno#æ roszczenia o #wiadczenie w aktualnym stanie rzeczy.

Ponadto, naleÿy wskazaæ, że w niniejszym postêpowaniu powódowie domagali siê uzupe³nienia tre#ci umowy zawartej w dniu 10 stycznia 2014r. o kolejne szczegó³owo okre#lone obowi¹zki niewynikaj¹ce z tre#ci umowy. W orzecznictwie wskazuje siê, że co do zasady nie moÿna ð¹daæ ustalenia istnienia albo nieistnienia stanu faktycznego lub faktu (por. orzeczenie SN z 22 maja 1953 r., I C 26/53, PiP 1953, Nr 12, s. 905; wyrok SN z 4 listopada 1971 r., I PR 344/71, OSNCP 1972, Nr 5, poz. 89), przy czym dopuszczalne jest ustalenie faktu maj¹cego charakter prawotwórczy, jeÿli w istocie zmierza do ustalenia prawa lub stosunku prawnego. Zamieszczenie w umowie postanowienia okre#lonej tre#ci jest zdarzeniem faktycznym. Jednakÿe poszczególne postanowienia umowy (...) jej tre#æ, a zatem kszt³tuj¹ tre#æ stosunku prawnego zawi¹zanego zawarciem umowy pomiêdzy stronami. Tak jak dopuszczalne jest ustalenie, czy strony pozostaj¹ w stosunku prawnym wykreowanym przez umowê, tak dopuszczalne jest ustalenie tre#ci tego stosunku i to co do wszystkich jego elementów, niektórych z nich lub tylko jednego (por. wyrok S¹du N.ÿszego z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 563/97, L.). W ocenie (...) w niniejszym przypadku nie mamy jednak do czynienia z przypadkiem, o jakim mowa w ostatnim z przywo³anych orzeczeñ. Z.ÿyæ bowiem naleÿy, iÿ powództwo o ustalenie nie moÿe zmierzaæ do uzupe³nienia umowy o kolejne, dodatkowe elementy, które w ogóle nie by³y objête konsensem stron. Z zeznañ stron wynika, że poza obowi¹zkiem opieki i pielêgnacji w chorobie nie mia³y one woli objêcia zakresem innych #wiadczeñ.

W zwi¹zku z powyÿszym, na podstawie art. 189 kpc a contrario, powództwo podlega³o oddaleniu.

O kosztach procesu (...) na podstawie art. 98 kpc i zgodnie z zasad¹ odpowiedzialno#ci za wynik sprawy zas¹dzi³ od przegrywaj¹cych niniejszy spór powodów solidarnie na rzecz pozwanej (...), na co sk³ada siê op³ata za czynno#ci fachowego pe³nomocnika bêd¹cego adwokatem w stawce minimalnej, stosownie do § 2 pkt 4 (...) Ministra S.#ci z dnia 22 pa#dziernika 2015r. w sprawie op³at za czynno#ci adwokackie, a także op³ata skarbowa od pe³nomocnictwa (17z³). P.#liæ naleÿy, iÿ Zwolnienie od kosztów s¹dowych i ustanowienie dla strony adwokata lub radcy prawnego nie zwalnia samo przez siê strony od obowi¹zku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Sama trudna sytuacja materialna strony nie jest wystarczaj¹c¹ przes³ank¹ do zastosowania przewidzianego w art. 102 kpc odstêpstwa od zasady odpowiedzialno#ci za wynik procesu (por. wyrok SA w Krakowie z 14 stycznia 2021 r., I ACa 333/20, L.).

Ponadto, na mocy art. 223 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 75) i § 8 pkt 5 i § 4 ust. 2 i 3 (...) Ministra S.#ci w sprawie ponoszenia przez Skarb P. kosztów nieop³aconej pomocy prawnej udzielonej przez radcê prawnego z urzêdu z dnia 3 pa#dziernika 2016r., (...) ze Skarbu P. # (...) Rejonowego w G. na rzecz radcy prawnego S. S. (2) kwotê 2.952 z³ z tytu³u zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzêdu, na co sk³ada siê op³ata w stawce minimalnej w kwocie 2.400 z³, powiêkszona o podatek VAT w aktualnie obowi¹zuj¹cej stawce 23 %.